

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Vliv genderových stereotypů na diagnostikování autismu u dívek

Autorka diplomové práce: Bc. Bc. Anežka Matyášová

Oponent diplomové práce: Mgr. Tomáš Retka Ph.D.

Anežka Matyášová se ve své diplomové práci věnuje problematice diagnostikování autismu u dívek. Autorka ve svém textu otvírá diskusi, nakolik je diagnostika autismu (či poruch autistického spektra, dále jen PAS) ovlivněna stereotypními představami o normalitě vývoje chlapců a dívek. Studentka vychází z předpokladu, že v současné době je poměr diagnostikovaného PAS 5:1 ve „prospěch“ chlapců (například Wright 2017). Anežka Matyášová si klade otázku, čím je tento nepoměr ve výskytu diagnostikovaného PAS způsoben, když toto onemocnění není vázáno na chromozomy Y/X. Autorka se ve svém textu tedy ptá, jaké jiné faktory tento nepoměr ovlivňují. Studentka se snaží tuto problematiku analyzovat především v kontextu (již zmiňovaných) genderových stereotypů, které výrazným způsobem daný fenomén mohou ovlivňovat.

Autorka ve své diplomové práci prokazuje velice dobrou znalost vymezené problematiky. Studentka efektivně pracuje s adekvátní literaturou a sleduje aktuální zahraniční diskuse týkající se probíhajících změn v nahlížení na daný fenomén (zajímavá je například pasáž o chystaných změnách v připravované klasifikaci nemocí MKN-11). Anežka Matyášová se hlásí k tradici medicínské antropologie a tento výchozí rámec se jí daří adekvátně při analýze dané problematiky využívat.

Z hlediska obsahu své diplomové práce autorka nejdříve vymezuje problematiku autismu (včetně terminologického zdůvodnění, proč vedle pojmu PAS používá i označení autismus/autista – argumentace autorky mi přijde poměrně logická, byť bych se osobně přikláněl k jednotné terminologii PAS/osoba (dítě) s PAS). Následuje kapitola věnující se genderové stereotypizaci ve výchově. Na tyto spíše teoretizující kapitoly navazuje Anežka Matyášová představením, analýzou a interpretací svého výzkumného šetření. Výzkumné šetření je logicky koncipované, podrobně popsáno a poctivě interpretované. Autorka v textu dává prostor především svým informantkám (11 žen pečujících o děti s PAS), vznikají tak velice zajímavé a lidsky silné výpovědi, které tvoří základ empirické části daného textu. Je jen škoda, že ve výzkumném vzorku není žádný muž. Tuto skutečnost si autorka uvědomuje a logicky vysvětluje (viz doplňující otázka č.2).

Diplomová práce Anežky Matyášové je velice zdařilá. Autorka prokázala silné zaujetí tématem a poctivou analytickou práci. V textu se neobjevují stylistická či jiná pochybení a text tedy působí velice dobrým dojmem. Na základě výše uvedených argumentů navrhuji diplomovou práci Anežky Matyášové k obhajobě s hodnocením **A**.

Doplňující otázky oponenta:

- 1) Na straně 9 si kladete otázku: *Jsou ženy na spektru subkulturou uvnitř subkultury?* Je podle Vás koncept subkultur vhodný teoretický rámec v případě popisované problematiky. Setkala jste se s tímto přístupem v některém z odborných zdrojů (tedy, zda diagnostikované osoby vytvářejí subkulturu)?
- 2) Z některých rozhovorů vyplývá, že několik informantek označovalo i své partnery (či ex-partnery) za osoby s PAS, popřípadě za osoby na hranici spektra. Je možné, že tento fakt mohl ovlivnit způsob nahlížení těchto otců na problematiku diagnostiky jejich potomků. Popřípadě nemohla tato případná skutečnost ovlivnit i ochotu/neochotu otců se Vašeho výzkumu účastnit?
- 3) Objevuje se ve výsledcích Vašeho výzkumného šetření nějaký závěr, který Vás vysloveně překvapil? Plánujete s Vašimi závěry dále pracovat? Například konzultovat výsledky s odborníky z praxe atd.?